

No. 50. EUROPEESCH ONDERWIJS — *Subcommissiën. Benoeming van leden.* — (Staatsblad 1827 no. 62).

Missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 28 September 1856 no. 1824.
Vervallen door art. 40 van het Reglement op het lager onderwijs (St. 1868 no. 81), gewijzigd bij St. 1874 no. 96.

No. 51. WEES- EN BOEDELKAMERS. — *Ligt het in de bedoeling om de correspondentie van wees- en boedelkamers met hare agenten, te doen voeren door tusschenkomst van de residenten?*

Beweerde nalatigheid, plichtverzuim en opzettelijke bemoeielijking, enz. van agenten eener weeskamer in de vervulling hunner werkzaamheden, zijn oorzaak geweest, dat eene weeskamer zich heeft gewend tot een hoofd van gewestelijk bestuur, met uitnoodiging om voortaan de correspondentie met de agenten, door zijn intermediair te doen plaats hebben.

Ten einde die vordering te rechtvaardigen, beriep de weeskamer zich op den onwil en de ongeschiktheid harer agenten, en op het bepaalde bij de artikelen 56 en 57 van de Instructie voor de weeskamers in Nederl.-Indië (Staatsblad 1818 no. 72), en de artikelen 16 en 62 van het Reglement voor het College van Boedelmeesteren (Staatsblad 1828 no. 46).

De resident vermeende aan de uitnoodiging van de kamer geen gevolg te moeten geven, omdat, naar zijne meening, de beweerde nalatigheid der agenten niet was gebleken en uit de aangehaalde bepalingen, naar zijn inzien, niet volgde, dat hij alleen met de weeskamer in correspondentie moest treden over boedezaken, en als een hoofdagent en ondergeschikte der kamer zoude moeten beschouwd worden.

Met dit gevoelen heeft de Regeering zich vereenigd.

Bij het besluit van 6 April 1856 no. 24 is te kennen gegeven, dat uit het bepaalde bij de artikelen 56 en 57 van de Instructie voor de weeskamers (Staatsblad 1818 no. 72), en bij de artikelen 16 en 62 van het Reglement voor het College van Boedelmeesteren te Batavia (Staatsblad 1828 no. 46), niet volgt, dat de residenten zijn hoofdagenten der weeskamers, verplicht tot het voeren der correspondentie.

Hoewel een resident, volgens de aangehaalde bepalingen, het oppertoezicht heeft over de handelingen der agenten, en eene weeskamer zich tot dien ambtenaar kan en behoort te wenden, wanneer zij tegen hare agenten klachten heeft, zou het echter ten eenemale in strijd zijn en met het standpunt hetwelk een resident, als hoofd van gewestelijk bestuur, bekleedt, en met de meerdere gewichtige werkzaamheden welke hem zijn opgedragen, hem tot het voeren van de hier bedoelde correspondentie te verplichten.

Blijkens het Kol. Verslag van 1874 bladz. 68 is bij besl. van 18 Maart 1873 no. 39 uitgemaakt dat bovenvermelde art. 16 en 62 vervangen zijn door art. 42 Overg. en art. 417 Burg. Wetb. Zie ook art. 40 en 41 van St. 1872 no. 166.

In herinnering gebracht bij Bb. no. 4486.

No. 52. AANBESTEDINGEN. — *Ramingen van benoedigheden.*

B. 13 April 1856 no. 58. Vervallen door St. 1870 no. 39 en art. 17 van Bb. no. 2300.

No. 53. PREMIËN voor het dooden van veldmuizen.

Er is voorgesteld om goed te keuren, dat door een hooft van gewestelijk bestuur eene som van .f. 3390 was uitgegeven, wegens premiën voor het dooden van veldmuizen, die, zoowel in suikerriettuinen als in te veld staande tweede gewassen, groote verwoestingen aanrichtten.

Die goedkeuring is niet verleend. — In de uitgave berustende, is te kennen gegeven, dat het toestaan van premiën als de onderwerpelijke, aanleiding kan geven tot verkeerde handelingen, en dat het dooden van veldmuizen behoort overgelaten te worden aan de betrokkene plantende bevolking, wier eigen belang medebrengt dit zonder betaling te doen (B. 10 April 1856 no. 13).

No. 54. GEWAPENDE DIENST in de Nederlanden.

BESLUIT.

No. 14.

Buitenzorg, den 4 April 1856.

Gelezen, enz.

De Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. enz.

Ten derde. Aan de hoofden van gewestelijk bestuur op en buiten Java aan te bevelen, om bij voortdoring hunne medewerking te verleenen, tot bevordering der intekening ten behoeve van het Fonds ter aanmoediging en ondersteuning van den gewapenden dienst in de Nederlanden.

Afschrift, enz.

No. 55.

EED: — *Is een resident bij benoeming of verplaatsing gehouden tot het afleggen van den eed van zuivering?*

BESLUIT.

No. 1.

Buitenzorg, den 7 Maart 1856.

Gelezen de missive van den benoemden resident van van 2 Februari 1856 no. 293, daarbij, in vervanging van de voorgeschreven eedsallegging bij aanvaarding eener andere betrekking, aanbiedende de bij Staatsblad 1827 no. 115, naar zijne meening, bedoelde verklaring;

Gelet op artikel 49 van het Reglement op het binnenlandsch bestuur en dat der financiën op Java (Staatsblad 1819 no. 16) en op artikel 1 §§ 20, 40 en 50 van het besluit van den Commissaris-Generaal over Nederl.-Indië van 10 December 1827 no. 66 (Staatsblad no. 115).

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Den benoemden resident van te kennen te geven, dat bij § 40 van art. 1 van het besluit, opgenomen in Staatsblad 1827 no. 115, wel is bepaald dat een beëdigd ambtenaar, bij bevordering of verplaatsing, niet gehouden zijn zal op nieuw den eed van *trouw* en dien van *geheimhouding* af te leggen, maar zal kunnen volstaan met eene schriftelijke verklaring, dat hij ook in zijne nieuwe betrekking aanneemt en belooft zich naar den reeds eenmaal afgelegden eed te zullen gedragen;

doch dat hieruit niet volgt, dat hij zich ook zoude mogen onthouden van het afleggen van den eed van zuivering of van den speciaal voor residenten

voorgeschreven eed, bij art. 49 van het Reglement in Staatsblad 1819 no. 16, in welchen ook de eed van zuivering is opgenomen.

Ten tweede. Den resident van A. te machtigen om van den benoemden resident van B. af te nemen den ambtseel voor residenten voorgeschreven, in artikel 1 bedoeld.

Ten derde. Den benoemden resident van B. aan te schrijven zich te begeven naar A., om in handen van zijnen ambtgenoot aldaar af te leggen den voor residenten voorgeschreven ambtseel.

Afschrift, enz.

Zie hierbij art. 5 der instructie voor de hoofden van gewestelijk bestuur (St. 1867 no. 114.)

No. 56. WACHTSCHEPEN. — *Koopvaardijmatrozen. Welke straffen mogen particulieren schepelingen worden opgelegd door kommandanten van wachtschepen?*

Er heeft zich twijfel voorgedaan ten aanzien der uitlegging welke gegeven moet worden aan het bepaalde bij het tweede gedeelte van art. 10 der instructie voor den officier, kommandant van een wachtschip ter reede Batavia, Semarang of Soerabaja (Staatsblad 1842 no. 31).

Nadat bij het 1e gedeelte van dat artikel is voorgeschreven, dat die officier alle rustverstoorders (van particuliere schepen) in verzekerde bewaring moet brengen op het wachtschip, en zorgen, dat buiten wettige verhindering, binnen 24 uren, ten overstaan van een of meer der scheepsoverheden van het vaartuig waartoe zij behooren, proces-verbaal van het gebeurde wordt opgemaakt, zoo bepaalt het 2e gedeelte, dat die officier, naar gelang van de omstandigheden, de zaak *correctioneel* behandelt, of te werk gaat zooals daarbij verder is voorgeschreven.

De vraag is gerezen wat hier onder *correctioneel* moet worden verstaan.

Hoewel bij de Militaire Marine als straffen onder dat woord, onder anderen voor de mindere schepelingen, worden genoemd *slagen met handdagen, sluiting in de boeien*, enz. (artikel 29 van het Reglement van krijgstuucht of discipline voor het krijgsvolk te water) zou in Indië evenwel, door in dezen zinnene uitlegging aan het woord *correctioneel* te geven, gehandeld worden, geheel in strijd met artikel 14 der Instructie van de kommandeerende officieren der wachtschepen ter reede of in de havens van het Rijk (in Nederland), waarbij verboden wordt straf op te leggen aan de manschappen, die uithoofde van ongeregelde heden, van koopvaarders op het wachtschip aan boord zijn genomen.

Alleen mogen die bevelhebbers de koopvaardijmatrozen, des noodig, ter verzekering in de boeien sluiten.

Om in deze leemte te voorzien, heeft de Regeering den Kommandant van Z. M. Zeemacht in Oost-Indië gemachtigd, om de kommandanten van de in dat kommandement aanwezige wachtschepen aan te schrijven, in de *correctionele behandeling van zaken*, bedoeld bij de 2e alinea van artikel 10 der instructie, gearresteerd bij besluit van 6 Juli 1842 no. 6 (Staatsblad no. 31), niet verder te gaan, dan vereenigbaar is met de instructie van de kommandeerende officieren der wachtschepen ter reeden of in de havens van het Rijk, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 28 December 1847 no. 55 (Verzameling van

Zecorders no. 2), en zich alzoo van het opleggen van slagen met handdagen te onthouden (B. 26 Maart 1856 no. 20).

No. 57. PANGHOELOE'S. — *Aanstelling — Mohamedaansche plechtigheden.*

De moeielijkheden, welke het gemis van districts-panghoeloe's veroorzaakte aan de bevolking van het district....., welke verplicht was om tot het sluiten van huwelijken naar de voor sommigen 40 palen verwijderde hoofdplaats op te komen, gaf eenen resident aanleiding tot de vraag, of het benoemen van zoodanige panghoeloe's tot zijne bevoegdheid behoorde. Hierop ontving de Regeering een voorstel, om aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java die bevoegdheid toe te kennen, waarop de hieronder geplaatste missive van den fungerenden Ten Adjunct-Secretaris van het Gouvernement aan den voorsteller gericht werd.

No. 444.

Batavia, den 16 Maart 1855.

In antwoord, enz.

Krachtens § a van het besluit van 19 Mei 1847 no. 1 (Staatsblad no. 15), is de benoeming van hoofd-panghoeloe's slechts voorbehouden aan den Gouverneur-Generaal en blijft de aanstelling van panghoeloe's, voor zoover zij minder dan f 50 maandelijks traktement genieten, uit den aard der zaak overgelaten aan de hoofden van gewestelijk bestuur, hetgeen niet strijdig maar zelfs noodig is, met teruzicht op de artikelen 7, 8, 82, 92, 100, 101 en 114 van het Reglement op de rechterlijke organisatie en het beleid der Justitie in N.-I.

Dat evenwel de hoofden van gewestelijk bestuur gedelegeerde geestelijken zouden moeten in dienst stellen, om als panghoeloe's dienst te doen in de verafgelegene districten, daartoe bestaat evenmin noodzakelijkheid, als dat zij zich zouden mogen inlaten met de benoeming tot andere kerkelijke bedieningen.

Bij artikel 13 van het Reglement op de verplichtingen, titels en rangen der regenten op het eiland Java, gearresteerd bij de resolutie van 9 Mei 1820 no. 6 (Staatsblad no. 22), is het toezicht over de zaken van den Mohamedaanschen godsdienst en de zorg dat de priesters hun beroep uitoefenen, overeenkomstig de zeden en gewoonten der Javanen, opgedragen aan de regenten. Deze zijn daardoor wettiglijk erkend als geestelijke hoofden der bevolking van hun regentschap.

Met dat oppertoezicht en die zorg is dus 's Gouvernements bemoeienis onverenigbaar, wanneer die zich verder zou uitstrekken dan het belang van het Gouvernement, om voor zijne wereldlijke zaken over die priesters te kunnen beschikken. De regel is, dat het Gouvernement de hoofd-panghoeloe's benoemt; dat de panghoeloe's of de priesters die deze vervangen, worden benoemd door de hoofden van gewestelijk bestuur, voor zoover hunne tegenwoordigheid en bijstand vereischt wordt bij het houden van terechtzittingen hetzij voor den regentsraad, den landraad of het ommegaand gerecht, en dat zij anders worden aangesteld door hunne geestelijke hoofden, de regenten.

Derhalve bestaat geene doelmatigheid, noch noodzakelijkheid, om eene beschikking te nemen overeenkomstig het voorstel vervat in uwe bovengenoemde missive.

Er bestaan echter geene bedenkingen tegen, om aan de regenten, in hunne bovenbedoelde hoedanigheid, vrij te laten, telkens gedelegeerden van de panghoeloe's der regentschappen in de verafgelegene districten diensten te doen

verrichten, in zaken betreffende den Mohamedaanschen godsdienst, huwelijken en ontbindingen derzelve, boedelscheiding, besnijdenissen en dergelijken, wanneer de regenten zulks, in overleg met de hoogere geestelijkheid van hun regentschap, wenschelijk en niet strijdig oordeelen met de zeden en gewoonten der Javanen, en overigens daartegen, om redenen vreemd aan den godsdienst, geene overwegende bedenkingen bestaan bij het hoofd van gewestelijk bestuur.

De fungerende 1e Adjunct-Secretaris van het Gouvernement,
(w. g.) VAN DELDEN.

No. 58.

GOUVERNEMENTSGEBOUWEN. — *Het besluit van 26 October 1851 no. 11 (Staatsblad no. 59) van toepassing verklaard voor Palembang.*

BESLUIT.

No. 6.

Buitenzorg, den 18 Januari 1856.

Nader gelezen de missives van den resident van Palembang, van 23 Juni en 30 Juli 1854 la G/37 en D/38, (reeds ten deele verhandeld bij het besluit van 13 November 1855 no. 19).

De Raad van Nederl.-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Naar het voorbeeld van het besluit van den Commissaris-Generaal over Nederl.-Indië van 11 October 1833 no. 310, ten aanzien van het stelsel van bestuur in de verschillende afdelingen van Sumatra's Westkust genomen, alsmede van de besluiten van 26 October 1851 no. 11 (Staatsblad no. 59), en van 18 Nov. 1855 no. 19, — te bepalen, dat voortaan ook onder Palembang alle uitgaven, voortspruitende uit de oprichting, vernieuwing, verbetering en herstelling van alle Gouvernementsgebouwen, zoomede het gewoon onderhoud derzelve, geheel uit 's Lands kas zullen worden bestreden, zoodanig, dat te dier zake geene verplichte leveringen of verplichte diensten hoegenaamd van den inlander zullen mogen worden gevorderd, anders als tegen betaling,

Ten tweede. Enz.

Afschrift, enz.

No. 59.

ARCHIEVEN. — *Adviezen en berichten aan de Regeering. — Inzage daarvan aan particuliere belanghebbenden.*

Aan de Regeering is de vraag gedaan, of aan eenen belanghebbende kon worden uitgereikt, een afschrift van een advies aan de Regeering.

Bij de missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 21 Januari 1857 no. 162 is te kennen gegeven, dat toezending van adviezen en berichten, aan de Regeering ingebracht, en aan de hoofden van departementen of van gewestelijk bestuur medegedeeld, dat *kan* noch *mag* leiden tot kennigave daarvan aan particuliere belanghebbenden, zonder voorafgaande machtiging van het Gouvernement; moete de dien aanzien steeds worden opgevolgd de bepalingen, voorkomende in het Koninklijk besluit, bedoeld bij het Staatsblad van Ned.-Indië van 1854 no. 18.

No. 60.

SUIKERFABRIEKEN. — *Aankap van hout.*

Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 19 Januari 1857 no. 144. Vervallen door de suikerregeling opgenomen in Bb. no. 945.

No. 61. SUCCESSIONSRECHT. — *Domicilie.*

Aan boord van een Nederlandsch schip, op reis naar Nederland, overleed in 1855 N. N., in leven lid eener in Nederl.-Indië gevestigde firma. Bij testament had hij tot zijne erfgenamen en executeuren zijner nalatenschap benoemd zijne in Nederland gevestigde broeders, canteerende onder den naam „gebroeders” te

De vraag is gerezen waar het recht van successie over de nalatenschap verschuldigd zou zijn.

Aan den eenen kant was men van meening, dat de overledene, als lid van een (in N.-I.) gevestigd handelshuis, ook moest geacht worden aldaar zijne laatste woonplaats te hebben gehad, en dus het recht van successie, volgens artikel 32 van de ordonnantie in het Indisch Staatsblad van 1836 no. 17, in verband met artikel 23 van het Burgerlijk Wetboek, aldaar moest worden voldaan, terwijl anderen oordeelden, dat vermits het overlijden niet *in*, maar *buiten* Nederlandsch-Indië had plaats gehad en uit de in der tijd gedane benoeming van executeuren, die in Nederland gevestigd waren, kon worden afgeleid dat hij in Indië al zijne zaken geregeld en den zetel van zijn vermogen naar Nederland overgebracht had, de vereffening der nalatenschap aldaar zou behooren plaats te vinden, te meer omdat niet was gebleken dat het voornemen had bestaan om naar Indië terug te keeren.

Bij het bestaan van dit verschil van gevoelen is de quaestie aan hoogere beslissing onderworpen, waarna is uitgemaakt dat het successierecht in Nederland moet worden ingevorderd. (B. 28 Mei 1856 no. 9 en 11 Januari 1857 no. 98).

No. 62. NATURALISATIE als Nederlander. — *Wat moet bij verzoeken om naturalisatie als Nederlander worden in acht genomen.*

MISSIVE van den 1en Gouvernements-Secretaris van 10 Januari 1857 No. 80.

Vervallen door Bijblad no. 4771 en 5001. Zie ook Stbl. 1894 no. 166.

No. 63. CORRESPONDENTIE met het Gouvernement. — *Civiele bouwwerken.*

Missive van den 1en Gouvernements-Secretaris van 21 Januari 1857 no. 159. Vervallen door het Reglement op de burgerlijke openbare werken (St. 1867 no. 85).

No. 64. INLANDSCH ONDERWIJS. — *Inrichting van scholen onder de Javanen tot opleiding van inlandsche ambtenaren. — Is het wenschelijk ten deze de inrichting te volgen van andere lagere scholen? — Is de aanschaffing van banken en tafels wel doelmatig?*

Door een hoofd van gewestelijk bestuur op Java is machtiging gevraagd om ten dienste eener inlandsche school eenige tafels en banken te mogen laten vervaardigen.

Die machtiging is niet verleend.

Het Opperbestuur heeft aanbevolen, dat men zich bij de geheele inrichting van scholen onder de Javanen tot opleiding van *inlandsche ambtenaren*, zoude houden aan den eenvoud der inlandsche zeden en gewoonten, welke medebrenge dat de mindere in tegenwoordigheid van den meerdere op den grond zit en zittende spreekt en schrijft.

Het behoud van dit gebruik is wenschelijk. Het besef daarvan deed reeds aan hooggeplaatste inlandsche ambtenaren bezwaar zien in het bezigen van banken en tafels in voor den inlander bestemde scholen, omdat de kweekelingen, daaraan eenmaal gewoon, minder geneigd zouden zijn om voor hunne hoofden op den grond zittende te blijven en weldra uit het oog zouden verliezen de aan hen verschuldigde ondergeschiktheid.

De Regeering is beducht dat men door het onderwijs voor de jeugd der inlandsche bevolking te zeer in te richten naar Westersche gewoonten, aanstoot zal geven, althans dit onderwijs minder zal nationaliseeren, zoodat hetzelfde altijd beschouwd zal blijven als een dwang door den Nederlandschen overheerscher opgelegd (Missive ten Gouv.-Secretaris van 5 Januari 1857 no. 21).

No. 65.

VERZOEKSCRIFTEN *van lichamen wettiglijk samengesteld of als zoodanig erkend.* — (Art. 112 van het Regeerings-Reglement).

Missives van den 1en Gouvernements-Secretaris van 12 Januari 1857 no. 109 en 110.

Aan den resident van.....

Onder wederaanbieding van het request der Handelsvereeniging te....., ontvangen bij uwe missive van....., heb ik de eer, UWEG. namens den Gouverneur-Generaal, u te noodigen, om dit request weder aan den inzender (ondertekenaar) te doen toekomen, onder tekenengave, dat vermits niet blijkt, dat de Handelsvereeniging te....., door het Gouvernement is *erkend*, volgens artikel 112 van het Reglement op het beleid der regeering, dat verzoekschrift niet in overweging kan worden genomen.

De 1e Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) A. LOUDON.

No. 66.

INLANDSCHE HOOFDEN. — *Rangsverheffing.* — *Praedicaat van Harjo.*

Herhaaldelijk is bij de behandeling van voordrachten tot rangsverheffing of naamsverandering van inlandsche hoofden, maar voornamelijk van regenten, welke voor de praedicaten van *Harjo* en *Rio* werden in aanmerking gebracht, overwogen de vraag, in hoever er bevoegdheid bestond tot het voeren en tot het verleenen van die titels.

Zowel ten aanzien van de bevoegdheid tot het voeren van zoodanig praedicaat als omtrent de beteekenis die daaraan gehecht wordt, bestond verschil van gevoelen. Sommigen beweerden dat er geen, anderen dat er wel verschil tusschen beide woorden zou bestaan.

Het was daarom wenschelijk om ten deze eenen vasten regel aan te nemen, ter voorkoming van aanmatiging, of wel dat zoodanig praedicaat deszelfs waarde zou verliezen en dus niet meer als onderscheiding van Gouvernementswege zou kunnen verleend worden, en dus noodig te weten of en in hoever afstammelingen van regenten of geregeerd hebbende Javasche vorsten, volgens Javaansche instellingen, voorwaardelijk of onvoorwaardelijk gerechtigd zijn tot het voeren van deze praedicaten en welken zin of welke beteekenis daaraan, volgens de instellingen in de Vorstenlanden, nog gehecht wordt.

Na een hieromtrent ingesteld onderzoek is gebleken, dat tusschen de woorden *Arjo* of *Arjo* en *Rijo* in de beteekenis geen verschil bestaat.

Voorts zij aangeteekend dat het praedicaat *Arja*, zooals het in de Preanger-Regentschappen in gebruik is, evenals op Oostelijk Java, eene vorstelijk afkomst veronderstelt (Apostillaire dispositie van 29 Maart 1853 no. V).

No. 67. TAPPERIJEN. — *Plaatsen voor den verkoop van arak, rum en tjoe. — Vergunning tot het openen van tapperijen op plaatsen waar een garnizoen van de Landmacht of station van de Zeemacht aanwezig is.*

BESLUIT.

No. 5.

Batavia, den 19den April 1853.

Nader gelezen de stukken over het *tegenaan van het misbruik van sterken drank*.
Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Met verwijzing naar artikel 2 van het Reglement op de logementen, koffiehuizen, tapperijen en dergelijke openbare inrichtingen op Java en Madoera (gearresteerd bij de publicatie van heden no. 28) en naar artikel 5 der Voorwaarden voor de pacht van den verkoop van arak, rum en tjoe in het klein op Java en Madoera (Staatsblad 1849 no. 52), — de hoofden van gewestelijk bestuur aldaar aan te schrijven, om waar een garnizoen van de Landmacht of een station van de Zeemacht aanwezig is, geene vergunning tot het openen van tapperijen te verlenen, noch plaatsen voor den verkoop van arak, rum en tjoe aan te wijzen, dan na overleg met de bevelvoerende officieren.

Ten tweede. Te verklaren, dat het bovenstaande geene verandering behoeft te brengen in de regeling voor het *loopende* jaar gemaakt omtrent de plaatsen van verkoop van arak, rum en tjoe; doch de betrokken gewestelijke besturen aan te schrijven, om zonder verwijl de bevelvoerende officieren hiervoren bedoeld te raadplegen over de bepaling dier plaatsen in het *volgende* jaar, opdat deze regeling vastgesteld zij vóór de opveiling der pacht en dus bij de opveiling aan gadinghebbenden bekend gemaakt kunne worden.

Ten derde. Te arresteeren de navolgende publicatie 1):

Ten vierde. Te bepalen dat alle dranken, door de betrokken directiën in entrepot gekocht voor de niet verpachte militaire kantines, vrij van rechten kunnen worden ingevoerd 2).

Ten vijfde. Enz.

Ten zesde. De hoofden van gewestelijk bestuur op de Buitenbezittingen aan te schrijven, om te dienen van bericht, consideratiën en advies, nopens de behoefte aldaar ten aanzien van het bepaalde bij artikel 1, 2 en 3 van dit besluit.

Aan artikel 6 van bovenstaand besluit werd successievelijk voldaan, met het gevolg dat

A. bij het besluit van 13 Januari 1855 no. 6 met verwijzing

1o. naar artikel 5 van de Voorwaarden voor de pacht van den verkoop van arak, rum en tjoe en andere sterke dranken in het klein, gearresteerd bij besluit van

1) Deze publicatie is opgenomen in het Staatsblad van N. I. van 1853 no. 30.

2) Buiten werking gesteld. Zie no. 90 van het Bijblad.

- a. 12 September 1840 no. 10. voor de afdeeling Benkoelen,
 b. 4 Maart 1840 no. 4, voor de residentie Riouw,
 c. 21 November 1840 no. 6, voor de residentie Zuid- en Oostkust van Borneo,
 d. 6 October 1838 no. 2, voor de residentie Timor.
20. naar artikel 2 der Voorwaarden voor de pacht van den verkoop van arak, rum en tjoe in het klein in de residentie Menado, gearresteerd bij besluit van 7 Maart 1843 no. 14,
- de hoofden van gewestelijk bestuur aldaar zijn aangeschreven, om geene vergunningen tot het openen van tapperijen te verleenen, noch plaatsen voor den verkoop van arak, rum en tjoe aan te wijzen, dan na overleg met de aldaar aanwezige bevelvoerende officieren der Land- en Zeemacht;
- B. bij het besluit van 21 Februari 1855 no. 4, de hoofden van plaatselijk bestuur in de residentien Banka en Banda, in denzelfden zin zijn aangeschreven, met verwijzing de *eerste* naar artikel 5 van de Voorwaarden voor de pacht van arak, rum en tjoe en andere sterke dranken in het klein, gearresteerd bij besluit van 27 October 1841 no. 8, de *tweede* naar artikel 4 der Voorwaarden voor de pacht van de arak en andere sterke dranken, gearresteerd bij besluit van 12 Juni 1839 no. 8;
- C. bij het besluit van 4 Maart 1855 no. 9, dezelfde aanwijzing is gericht aan den Gouverneur der Moluksche Eilanden, met verwijzing naar artikel 4 der Voorwaarden voor de pacht van arak en andere sterke dranken te Amboina (besluit 8 October 1840 no. 3);
- D. bij het besluit van 13 Maart 1855 no. 1, met verwijzing naar artikel 1 der Voorwaarden voor de pacht van de arak en andere sterke dranken in het Gouvernement Celebes en onderhoorigheden, gearresteerd bij besluit van 6 Juni 1840 no. 7, de Gouverneur aldaar is aangeschreven zooals heeft plaats gehad bij artikel 1 van het besluit van 19 April 1853 no. 5, aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java en Madoera.

No. 68. *ZELFONTBRANDING van goederen in schepen geladen of in pakhuizen opgestapeld (Staatsblad 1857 no. 8).*

De herhaalde voorbeelden van het ontstaan van brand aan boord van vrachteschepen in de laatste jaren, heeft de vraag doen rijzen, of de oorzaak daarvan niet gezocht moest worden in de onvoldoende emballage en minder zorgvuldige afpakking aan boord, van zoodanige goederen, welke door broeiing, wrijving als anderszins aan zelfontvlaming onderhevig zijn.

Vele kooplieden, reeders en zeehandelaren hebben zich in verband daarmee tot de Regeering gewend, met het verzoek, dat omtrent de artikelen die onder zekere omstandigheden voor zelfontbranding vatbaar zijn, een wetenschappelijk onderzoek zou worden ingesteld en wettelijke bepalingen zouden worden vastgesteld tot wegneming, voor zooveel mogelijk, van het gevaar waaraan door zoodanige artikelen de overige lading wordt blootgesteld.

Niet enkel voor den particulieren handelaar en reeder, maar ook voor het Gouvernement was al hetgeen tot voorkoming van brand aan boord der schepen doelmatig kon worden geacht van te veel gewicht, om niet aanstonds het gewenscht onderzoek te doen plaats hebben.

Dit onderzoek heeft plaats gehad, met het gevolg dat door de Koninklijke Academie van Wetenschappen te Amsterdam is uitgegeven eene Verhandeling

over de oorzaken der zelfontbranding van stoffen in schepen geladen. — Op last der Indische Regeering is daarna eene handleiding vervaardigd onder den titel van: Korte schets van de leer der verbranding en zelfverbranding, het aanwenden van voorbehoedmiddelen daartegen, bij goederen in schepen geladen of in pakhuizen opgestapeld, — welke voor 's Lands rekening tot een getal van 600 exemplaren is gedrukt ten behoeve van 's Lands ambtenaren en anderen.

In het Staatsblad van Nederlandsch-Indië van 1857 no. 8 zijn verder de bepalingen vervat, strekkende om de maatregelen van voorzorg tegen zelfontbranding van goederen in schepen geladen of in pakhuizen opgestapeld, zoo veel mogelijk te doen betrachten.

No. 69. CORRESPONDENTIE met het Gouvernement. — *Inkt.* — *Schrijft.*

Aan de autoriteiten, colleges en ambtenaren op en buiten Java.

No. 1672. CIRCULAIRE van den Algemeenen Secretaris van 18 Juni 1851.

Voor de correspondentie met het Gouvernement wordt door sommige autoriteiten, colleges en ambtenaren eene soort van inkt gebezigd, welke bleekheid het lezen moeielijk maakt, eene moeielijkheid die dikwerf nog wordt vergroot door het maken van eene te fijne letter.

Ongeacht de meerdere tijd welke voor de oeteijfering van zulke rapporten en brieven gevorderd wordt, draagt deze, voor het gezicht allerschadelijkste wijze van werken niet weinig bij om de gewichtige taak der Regeering te verzwaren en te veronaangenamen.

Ik ben uit dien hoofde gelast, deze circulaire te doen rondgaan, ten einde alle autoriteiten, colleges en ambtenaren, — voor zoo veel ieder in het bijzonder mocht aangaan, — uit te noodigen, om de vereischte maatregelen te nemen, opdat dit ongerief voor den vervolge ophoude te bestaan en de aan het Gouvernement gerichte stukken met eene *grootte duidelijke letter* en *zwarten inkt* geschreven worden.

De Algemeene Secretaris,
(w. g.) A. PRINS.

No. 70. KRUISBOOTEN. — *Zeerovers.* — *Aanbeveling aan de residenten langs de Noordkust van Java ten aanzien van de oefening der equipages der kruisbooten, in de behandeling van geschut en schietgeweer. Vereeniging van kruisbooten tegen zeerovers.*

B. 6 Juli 1842 no. 18. Vervallen door tijdverloop.

No. 71. SCHUTTERLIJEN. — *Vrijstelling van machinisten bij suikerfabrieken.*

BESLUIT.

No. 11.

Gelezen de missives, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Vrij te stellen van persoonlijken schutterlijken dienst, de schutter N. N. machinist op de suikerfabriek.....

Afschrift, enz.

Batavia, den 4en November 1855.

De reden dezer vrijstelling was gelegen in de omstandigheid, dat de bedoelde machinist, op grond van zijn beroep en gedurende den voor het vermalen van het suikerriet bepaalden tijd, de aan zijne zorg toevertrouwde fabriek niet kon verlaten op het tijdstip voor de oefeningen der schutterijen bepaald.

No. 72. INLANDSCHE HOOFDEN. — *Conduitestaten.*

CIRCULAIRE van den Algemeenen Secretaris aan de hoofden van gewestelijk bestuur op Java (die van Soerakarta en Djokjakarta uitgezonderd).

No. 1945.

Buitenzorg, den 16en September 1853.

De laatste door de hoofden van gewestelijk bestuur ingediende conduitestaten, zijn zeer uiteenlopende bevonden, ten aanzien van de vermelding in dezelve van verschillende inlandsche hoofden.

Zoo is in sommige dier staten melding gemaakt van patih's, ronggo's, ondercollecteurs, hoofdjaksa's en wedono's, terwijl andere van deze hoofden of geheel of gedeeltelijk zwijgen.

De Gouverneur-Generaal verlangt, dat daaromtrent gelijkvormigheid betracht worde en heeft mij mitsdien opgedragen Uwel Edelgestrenge uit te noodigen, gelijk ik de eer heb te doen bij deze, om voortaan op die staten te brengen al de hoofden bedoeld bij § a van het besluit van 19 Mei 1847 no. 1 (Staatsblad no. 25). (Zie St. 1867 no. 168).

Ook van de hoofden der Chineezzen, Arabieren en andere Vreemde Oosterlingen, voor zoover die door het Gouvernement zijn aangesteld, zullen in het vervolg conduitestaten worden te gemoet gezien.

De Algemeene Secretaris,
(w. g.) A. PRINS.

Zie ook Bb. no. 162 *noot*.

No. 73. INLANDSCHE HOOFDEN. — *Overleg met de regenten nopens benoemingen en naamsveranderingen van inlandsche hoofden.*

BESLUIT.

No. 29.

Buitenzorg, den 25en September 1856.

Gelezen de missives, enz.

houdende voordracht tot vervulling der betrekking van ondercollecteur van N., opgevallen tengevolge van het overlijden van Ngabehi Noto Dhirdjo;

De Raad van Nederl.-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk. Enz.

Ten tweede. Den.....te doen opmerken, dat in de onderwerpelijke voordracht niet is gebleken van eenig overleg met den regent van S., zooals bij het doen van keuze van te benoemen inlandsche hoofden in dat regentschap, met het oog op artikel 67 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, eigenaardig behoort te worden betracht; — dat bijzondere overwegingen er toe hebben geleid, om bij de onderwerpelijke voordracht daarin te berusten en eene eindbeschikking niet terug te houden, maar dat hij niettemin wordt verzocht, geene voorstellen van den onderwerpelijken aard voortaan aan het Gouvernement door te zenden, zonder dat van behoer-

lijk overleg met de betrokkene regenten is gebleken, of, wanneer dit overleg om daartoe geleid hebbende gewichtige motieven is nagelaten, zonder mededeeling van die motieven met zijne beschouwingen ter zake.

Afschrift, enz.

Verder strekke, dat de Regeerfng als regel wenscht opgevolgd te zien, dat op verzoeken van mindere inlandsche hoofden, zoo als b. v. districtshoofden en demangs van perdikan-desa's, om naamsveranderingen, steeds het gevoelen worde ingewonnen van de betrokken regenten en daarvan bij de voordrachten melding worde gemaakt. (Apostillaire disposities van 18 April 1853 no. I en 18 Februari 1854 no XVIII).

Zie ook de circulaire van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van 11 Sept. 1869 no. 6417 waarbij bepaald is dat het schriftelijk advies van den Regent moet worden overgelegd.

In Januari 1871 werd die departementschef uitgenoodigd om met den meesten ernst toe te zien dat geene aangelegenheden van belang, behoorende tot den werkkring der regenten, in behandeling worden genomen, zoolang niet blijkt, dat de residenten daaromtrent persoonlijk met hen hebben geraadpleegd. (Zie Koloniaal Verslag 1871, bladz. 60).

Zie ten aanzien van benoemingen, de circulaire van den Directeur van BB. dd. 6 Juli 1897 No. 3055. Zie ook Bijbl. no. 5556.

No. 74. REMISSIE VAN STRAFFEN. — *Wordt bij gelegenheid der viering van 's Konings geboortedag remissie van straf verleend aan andere als crimineel veroordeelden?*

Door een hoofd van gewestelijk bestuur is voorgesteld om ter gelegenheid van de viering van 's Konings geboortedag remissie van straf te verleenen aan twee veroordeelden tot dwangarbeid, wegens niet voldoening eener geldboete van f 4800, waartoe zij werden veroordeeld ter zake van het invoeren en den verkoop van amfloen.

Aan dien resident is te kennen gegeven, dat aangezien bij gelegenheid der viering van 's Konings geboortedag, alleen remissie wordt geschonken van nog te ondergane straf aan *crimineel* veroordeelden, in zijne voorstellen niet kon worden getreden. (B. 24 Januari 1857 no. 21).

No. 75. AANBESTEDINGEN van 's Lands werken. — *De Directeur der Burgerlijke Openbare Werken is bevoegd om contracten voor de uitvoering van 's Lands werken, welke door het Gouvernement zijn geautoriseerd, goed te keuren.*

Missive van den Algemeenen Secretaris van 28 Mei 1854 no. 1036. Vervallen door het Reglement op de aanbestedingen (St. 1870 no. 39).

No. 76. RECHT VAN VERBLIJF — *Welke stukken moeten bij het aanvragen om akten van vast verblijf worden overgelegd, ingeval de belanghebbenden geene geboorteakten kunnen produceeren?*

Missive van den 1sten Gouvernements-Secretaris van 12 Februari 1857 no. 329. Vervallen door de bepalingen op het recht van verblijf bij St. 1861 no. 40. (Vervangen door die van St. 1872 no. 38).